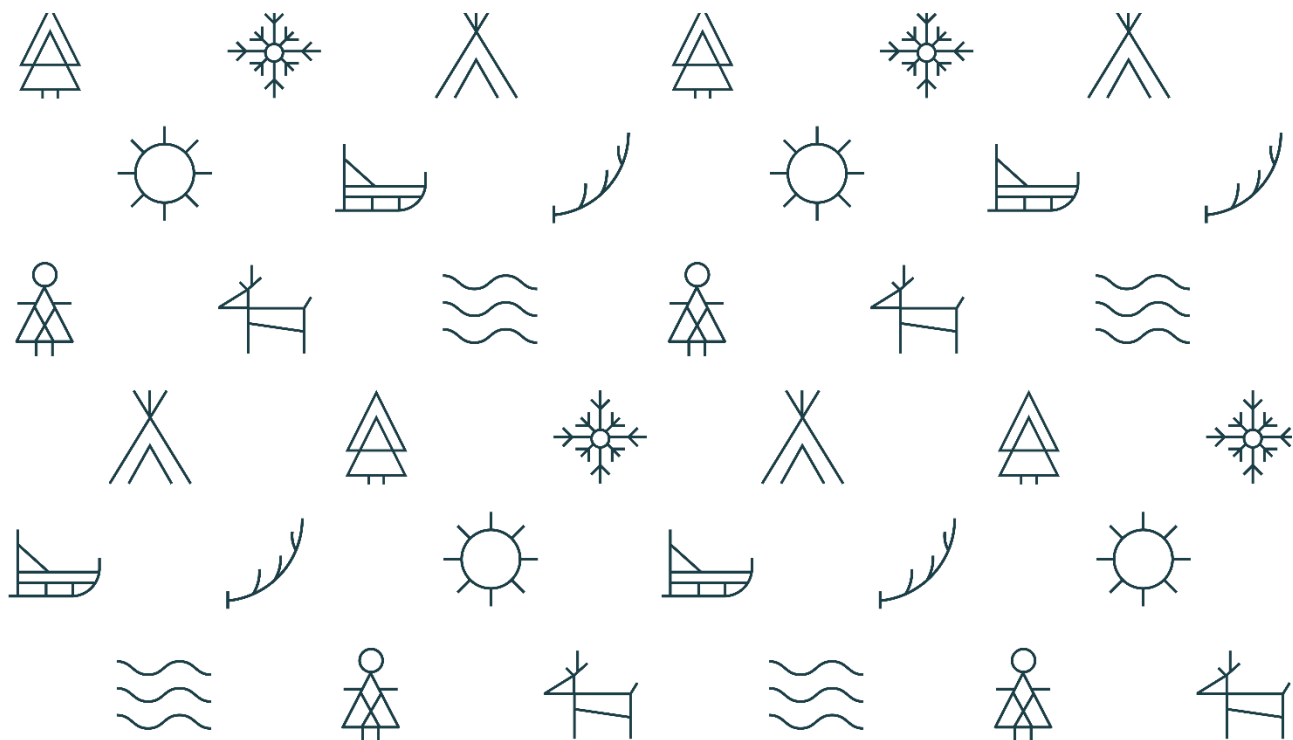
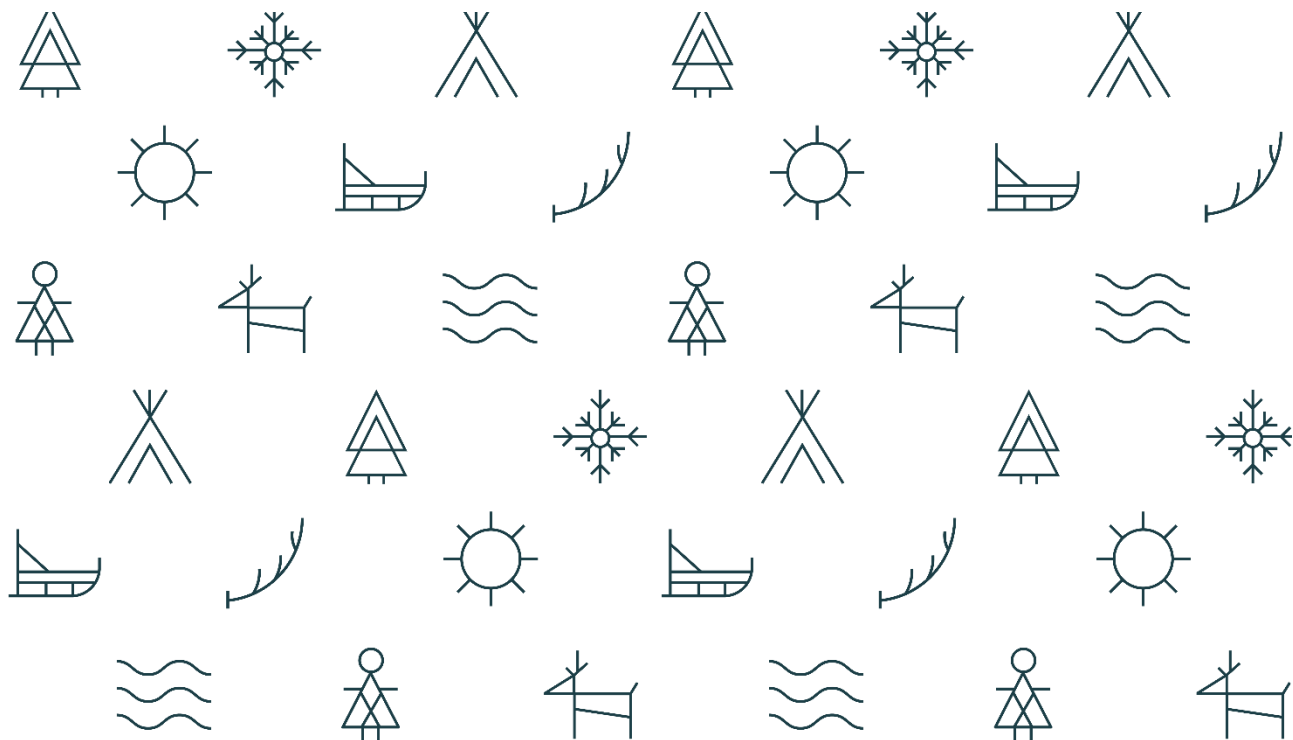

Sallan kunnan esi- ja perusopetuksen tasa- arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma

2024-2027

Sisällys

Johdanto

1. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus	4
2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet	6
2.1 Opetuksen järjestäminen	6
2.2 Opintosuoritusten arviointi	6
2.3 Elämäkatsomus ja vakaumus	7
2.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli	7
2.5 Seksuaalinen suuntautuminen	8
2.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy	8
2.7 Vammaisuus ja terveydentila	8
3. Toimintaohje syrjintä- ja häirintätapauksissa	9
4. Koulun toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta	10
Lähteet	11
Liitteet	12

Johdanto

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on edistää esi- ja perusopetuksessa tehtävää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Suunnitelma suunnitellaan ja laaditaan yhdessä henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Suunnitelma tarkastetaan ja tarvittaessa päivitetään kolmen vuoden välein.

Tasa-arvon määritelmä

Tasa-arvo tarkoittaa samanarvoisuutta. Oppilaitoksessa viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien sekä työnantajien tulee edistää toimintaa, jossa kaikkien ihmisten osaaminen tulee niin itsen kuin yhteiskunnan käyttöön. Tasa-arvoisen opetuksen tulee edistää taloudellista, sosiaalista, alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa. Tasa-arvolain päämäärä on myös estää sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja edistää eri sukupuolten välistä tasa-arvoa. Lain tarkoituksena on estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Yhdenvertaisuuden määritelmä

Yhdenvertaisuus tarkoittaa kaikkien kansalaisten tasa-arvoista kohtelua niin lain edessä kuin muussa yhteiskunnallisessa toiminnassa. Oppilaitoksessa yhdenvertaisuuslain tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Yhdenvertaisuussuunnittelun päämäärä on syrjinnän tunnistaminen, siihen puuttuminen, toiminnan arviointi, yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen ja osallisuuden lisääminen. Oppilaitoksen on huolehdittava, että käytössä on suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

1. Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Tämä suunnitelma toimii pohjana Sallan kunnan esi- ja perusopetuksen tasa- arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyölle. Tässä suunnitelmassa käytetään seuraavia käsitteitä

- esiopetuksessa oppilas
- perusopetuksessa oppilas
- oppilaitoksesta (esiopetus, perusopetus) nimitystä koulu.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta velvoittaa esi- ja perusopetusta laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Yhdenvertaisuuslaki puolestaan edellyttää suunnitelmaa toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. *(Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja sen muutos (1329/2014) 5 § (30.12.2014/1329) ja 5 a § (30.12.2014/1329) sekä Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325 6 §)*

Tasa-arvon edistäminen esi- ja perusopetuksessa tarkoittaa sitä, että eri sukupuolta olevia oppilaita kohdellaan tasapuolisesti ja syrjimättömästi koulupäivän kaikissa tilanteissa. Tasa-arvosuunnitelma on työkalu, joka ennaltaehkäisee sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää ja tukee sukupuolten tasa-arvon edistämistä koulun arjessa. Tasa-arvosuunnitelmalla varmistetaan, että koulussa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä. Tavoitteena on myös, että tulevaisuudessa oppilaat jakautuisivat eri tehtävätasoisille ja eri ammatteihin nykyistä tasaisemmin, riippumatta sukupuolestaan, kykyjensä ja taipumustensa mukaan.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä.

Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi. Kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, edistää se oppilaiden hyvinvointia ja kouluviihtyvyyttä.

Tavoitteena on tasa-arvoinen ja yhteistyökykyinen työympäristö. Tasa-arvon edistäminen on kaikkien koulun jäsenten velvollisuus. Jokaisen sitoutuminen tasa-arvoa edistäviin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin on tärkeää. Tasa-arvosuunnitelman perimmäinen tarkoitus on, että tasa-arvoajatus ja – tavoite saataisiin luontevasti sisällytettyä kaikkeen koulun toimintaan.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat

- syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa. Ilman asenteellisia muutoksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehtävät toimenpiteet jäävät vaikutukseltaan pinnallisiksi ja lyhytkestoisiksi. Tästä syystä oppilaitoksen on jatkuvasti arvioitava omia toimintatapoja ja oppiaineistoja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus näkökulmasta.

1.1 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen eri luokka-asteilla

Esiopetus: Tavoite antaa lapselle mahdollisuus kehittää osaamistaan ja oppimispolkuaan ilman ennakko-odotuksia esimerkiksi sukupuolesta johtuen. Huoltajia kannustetaan osallistumaan tasa-arvoa edistävään ja perheiden monimuotoisuutta kunnioittavaan kasvatukseen.

Perusopetus vuosiluokat 1–2: Oppilaalle annetaan mahdollisuus rakentaa identiteettiään oppijana sekä kouluyhteisön jäsenenä. Oppilaan rakentaessa omaa identiteettiään, myös sukupuoli-identiteettiään, siihen suhtaudutaan myönteisesti. Syrjivää tai muuta tasa-arvoa loukkaavaa toimintaa ei koulussa hyväksytä.

Perusopetus vuosiluokat 3–6: Oppilaalla tulee olla mahdollisuus kokea olevansa osa koulu- sekä sukupuolten tasa-arvoa edistävää yhteisöä. Oppilaiden tulee oppia arvioimaan omaa toimintaansa suhteessa tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen toimintaan sekä tarvittaessa oppia muuttamaan toimintaansa. Kaikkea tätä voidaan edistää huomioimalla epätasa-arvoisia kokemuksia ja yhdessä ratkaisumalleja etsimällä saada muutos aikaiseksi.

Perusopetuksen vuosiluokat 7–9: Oppilaalla on oikeus oppia ja tehdä tulevaisuutta koskevia päätöksiä itsenäisesti ja hyvässä ilmapiirissä. Oppilaiden tulee myös oppia tunnistamaan stereotyyppiä liittyen esimerkiksi sukupuoleen, seksuaaliseen häirintään tai ammatinvalintaan ja oppilaiden tulee tietää, kuinka stereotyyppisissä häirintätilanteissa tulee toimia ja kuinka tilanteeseen saa apua. Yläkoulussa useimmilla oppilailla on jo käsitys sukupuoli-identiteetistään. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, jossa kiusaamista, seksuaalista häirintää, sukupuoleen perustuvaa häirintää, rasismia ja muuta syrjintää ei hyväksytä.

2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

2.1 Opetuksen järjestäminen

Sallan kunnan sivistyspalveluiden perusopetuksessa huolehditaan, että oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Opetuksessa käytettävät työvälineet, työaineet ja oppimateriaalit ovat kaikkien saatavilla. Mikäli opetukseen sisältyy leirikouluja, retkiä tai opintokäyntejä, ne ovat kaikille maksuttomia. Oppilaalla on oikeus saada myös maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä opiskeluhoito sekä laissa määritellyt opintososiaaliset edut ja palvelut.

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Sallan Kirkonkylän ja Sallatunturin kouluissa on toimintamalli kiusaamisen ehkäisyyn ja siihen puuttumiseen. Esiopetuksessa on laadittu yhdessä muun varhaiskasvatuksen kanssa kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman.

Suunnitelmiin on kirjattuna yhteiset arvot ja näkemys siitä, mitä kiusaaminen on, miten kiusaamista ehkäistään ja miten siihen puututaan. Suunnitelmien tavoitteena on vahvistaa koko työyhteisön johdonmukaista työskentelyä kaikkien hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämiseksi. Kouluissa toteutetaan vuosittain kiusaamiskyselyt.

Koulun aikuisten toiminnassa otetaan huomioon oppilaan edun ensisijaisuus, oppilaan oikeus ilmaista näkemyksensä ja tulla kuulluksi sekä oppilaan näkemysten kunnioittaminen. On huomioitava, että oppilaiden yhdenvertainen kohtelu oppimistilanteissa ei aina tarkoita kaikkien kohtelemista samalla tavalla.

Vaikka opetus on mahdollisimman sukupuolineutraalia eli oppilaiden sukupuoleen kiinnitetään mahdollisimman vähän huomiota, otetaan opetuksessa myös huomioon ns. sukupuolisensitiivisyys eli tavoitteena on tunnistaa tyttöjen ja poikien erilaiset tarpeet eri ikä- ja kehitysvaiheissa. Opiskelumateriaaleissa; kuvissa, teksteissä, tarinoissa ja esimerkeissä huomioidaan ihmisten ja perheiden moninaisuutta. Myös opiskeluolot järjestetään sellaisiksi, että ne sopivat sekä tytöille että pojille. Molempia sukupuolia tulee kannustaa löytämään omat henkilökohtaiset vahvuutensa.

2.2 Opintosuoritusten arviointi

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteet ja arviointiperusteet kerrotaan oppilaille. Oppilaan ikä huomioiden oppilasta ohjataan asettamaan itse tavoitteita omalle oppimiselleen. Arvioinnissa ei verrata oppilaiden suorituksia toisiinsa eikä

arviointi kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin tulee olla oppimista ohjaavaa. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä ja opettajan on annettava oppilaalle jatkuvaa palautetta hänen edistymisestään. Oppilaalle on annettava mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisilla tavoilla. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen, eikä oppilaan käytös vaikuta yksittäisestä oppiaineesta saatavaan arvosanaan. Oppilaalla on oikeus saada tietoa opettajalta arviointiperusteiden soveltamisesta häneen. Perusopetuksen päättöarvosanat annetaan yhdenvertaisin perustein. Koulun sisällä on yhtenäinen arviointikulttuuri.

2.3 Elämänkatsomus ja vakaumus

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämänkatsomuksellisten arvojen loukkaamista. Sallan kunnan esi- ja perusopetuksessa kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja –arvoja. Ilmapiiri on erilaisia vakaumuksia kohtaan avoin ja erilaisiin vakaumuksiin suhtaudutaan yhdenvertaisesti. Koska epäkunnioittava suhtautuminen toisen vakaumukseen saattaa johtua tietämättömyydestä ja ennakkoluuloista, pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Kouluissa voi vierailla tasapuolisesti eri elämänkatsomuksellisia mielipiteitä edustavia vieraita, esimerkiksi uskonnollisten seurakuntien ja yhdistysten edustajia sekä yhteiskunnallisia järjestöjä. Virallisessa tiedotuksessa ja henkilökunnan antamassa neuvonnassa kunnioitetaan erilaisia vakaumuksia ja erilaisia arvopohjia. Ruokailussa otetaan huomioon vakaumukset sekä erityisruokavaliot.

2.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita. Tavoitteena on, että syrjintä ehkäistään jo ennalta. Syrjintätapaukset tunnistetaan ja niihin puututaan välittömästi. Monimuotoisuutta arvostavaa ja keskustelevaa toimintakulttuuria kehitetään sekä tuetaan tasa-arvoista kohtaamista ja vuorovaikutusta. Pyritään huolehtimaan tulkkipalveluista, jotta esimerkiksi koulun ja kodin yhteistyötä voidaan toteuttaa oppilaan huoltajan äidinkielestä huolimatta. Erilaisia ajattelu- ja toimintatapoja sallitaan ja hyväksytään. Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Monimuotoista osaamista pyritään hyödyntämään kaikessa toiminnassa.

2.5 Seksuaalinen suuntautuminen

Oppilaan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaalista suuntautumista kunnioitetaan. Seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää ei sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään. Oppilaat ja henkilökunta ottavat toiminnassaan ja tiedotuksessaan huomioon seksuaalisen moninaisuuden. Seksuaalisesta moninaisuudesta kerrotaan ja keskustellaan oppitunneilla osana opetussuunnitelmia ja opetusta.

2.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalisella häirinnällä loukataan toisen koskemattomuutta. Seksuaalisella häirinnällä luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi. Seksuaalista häirintää voi olla esim.

- vihjailevat eleet tai ilmeet,
- härskit puheet, nimittely, kaksimieliset vitsit,
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset,
- pornoaineiston esille asettaminen, seksuaalisesti värittyneet kirjeet, puhelinsoitot, sähköpostit tai sosiaalisessa mediassa tapahtunut viestittely.
- fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset ehdotukset tai vaatimukset,
- siihen voi liittyä myös seksuaalista väkivaltaa, esimerkiksi raiskaus tai sen yritys.

Kaikkien Sallan esi- ja perusopetuksessa opiskelevien tai työskentelevien tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa henkistä tai fyysistä seksuaalista tai muuta häirintää ei suvaita. Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan.

2.7 Vammaisuus ja terveydentila

Ketään ei syrjitä vamman tai terveydentilan perusteella. Ihmisen kohtelu on yhdenvertaista ja asiallista, on sitten kyse psyykkisestä tai fyysisestä sairaudesta tai vammasta. Oppilaalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo yhteisönsä henkilöille terveydentilastaan tai vammastaan. Asiasta sovitaan aina oppilaan huoltajan kanssa. Koulussa tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyjä. Näistä sovitaan erikseen asianomaisen kanssa.

3. Toimintaohje syrjintä- ja häirintätapauksissa

Sallan kunnan esi- ja perusopetuksessa sitoudutaan edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua, ja ehkäisemään syrjintää lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. Oppilaita tuetaan opetuksen ja ohjauksen avulla niin, että he voivat tehdä oppiaine-, koulutus- ja uravalintoja yksilöllisten ominaisuuksiensa, vahvuuksiensa ja motivaatiotekijöidensä – ei sukupuolensa – perusteella.

Häirintää pyritään ennaltaehkäisemään seuraavin toimenpitein:

- Jokaisessa luokassa keskustellaan syrjintään / häirintään liittyvistä asioista.
- Huolehditaan uusien oppilaiden sopeutumiseen kouluun.
- Kouluilla on kiusaamistapausten käsittelyyn selkeät toimintaohjeet.
- Esiopetuksessa syrjintään ja häirintään liittyviä asioita käsitellään oppilaiden kanssa huomioiden heidän ikä- ja kehitystasonsa. Asioita käsitellään mm. yksilö- ja ryhmäkeskustelujen sekä kertomusten ja havainnollisten esitysten avulla. Uusi lapsi sopeutetaan ja osallistetaan ryhmän yhdenvertaiseksi jäseneksi.

Syrjintään / häirintään puuttuminen

- Ilmoita asiasta omalle opettajalle, luokanohjaajalle, rehtorille tai jollekin koulun henkilökuntaan kuuluvalla aikuisella tai huoltajalle.
- Opettaja / luokanohjaaja / rehtori / koulun aikuinen selvittää, mitä on tapahtunut.
- Tilanne hoidetaan koulujen toimintamallien mukaisesti.
- Huoltajilla on mahdollisuus antaa asia poliisin tutkittavaksi.
- Tapauksesta riippuen asiasta ilmoitetaan muille viranomaisille.

Tarvittaessa asianosaiset ohjataan kouluterveydenhoitajalle, -kuraattorille tai – psykologille asian purkua varten.

4. Koulun toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laadinta

Sallan kunnassa esi- ja perusopetuksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Oppilaiden tulee osallistua tämän suunnitelman tekemiseen ja toteuttamiseen alusta lähtien oppilaiden ikä ja kehitys huomioiden. Oppilaskuntien hallitukset ovat mukana suunnittelussa.

Kartoitus koulun todellisen ja ajantasaisen tasa-arvotilanteen saamiseksi tehdään oppilaiden sekä koulun henkilöstön keskuudessa joko OPH:n tasa-arvokyselyn avulla (liite 1) tai tasa.arvo- ja yhdenvertaisuus työryhmän laatiman kyselyn perusteella. Kysely toteutetaan, joko kirjallisesti (4-9lk) tai keskustellen (0-3lk) oppilaiden kanssa. Kartoituksen perusteella sovitaan kehittämiskohteet ja mahdollisimman konkreettiset toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Yhdessä sovittujen toimenpiteiden lisäksi nimetään myös vastuuhenkilöt (henkilöstön ja oppilaskunnan edustajat) sekä aikataulu toimenpiteiden toteuttamiseksi. Nämä kirjataan koulun vuosisuunnitelmaan. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittymistä sekä siihen liittyviä toimenpiteitä arvioidaan vuosittain yhteisöllisen oppilashuollon arviointikokouksessa.

Lähteet

Yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta. Opas oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman laadintaan. OPH.

http://www.oph.fi/download/46730_tasa-arvo-opas.pdf

Tasa-arvotyö on taitolaji

http://www.oph.fi/download/173318_tasa_arvotyö_on_taitolaji.pdf

Yhdenvertaisuuslaki

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325?search\[type\]=pika&search\[pika\]=yhdenvertaisuuslaki#L2P6](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325?search[type]=pika&search[pika]=yhdenvertaisuuslaki#L2P6)

Tasa-arvolaki

[http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609?search\[type\]=pika&search\[pika\]=Laki%20naisten%20ja%20miesten%20tasa-arvosta](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609?search[type]=pika&search[pika]=Laki%20naisten%20ja%20miesten%20tasa-arvosta)

Tasa-arvo.fi

<https://www.tasa-arvo.fi/web/fi/koulut-ja-oppilaitokset>

Yhdenvertaisuus.fi

<http://www.yhdenvertaisuus.fi/>

Liitteet

Liite 1

Tasa-arvokysely

Tasa-arvotyö on taitolaji – Opas sukupuolen tasa-arvon edistämiseen perusopetuksessa.

Opetushallitus.

Oppaat ja käsikirjat 2015:5. www.oph.fi/julkaisut/2015/tasa_arvotyö_on_taitolaji

Kyselyn toteuttajalle

Tämä kysely voi toimia koulun tasa-arvosuunnittelun lähtökohtana. Koulu voi muokata kysymyksiä vastaamaan paremmin omia tarpeitaan tai käyttää vain osaa niistä. Kysely voidaan toteuttaa, vaikka oppilaiden kanssa olisi käyty tasa-arvokeskustelu tai kyselyä voidaan käyttää keskustelun pohjana. Ennen kyselyä opettajan kanssa voidaan käydä läpi kyselyssä esiintyviä käsitteitä.

Kyselyyn vastaajalle

Hei!

Tyttöjä ja poikia ei aina kohdella koulussakaan tasa-arvoisesti. Ehkä sinä olet huomannut epäkohtia, joihin tahdot muutoksia. Vastaathan huolellisesti seuraaviin kysymyksiin niin osaamme rakentaa koulustamme oikeudenmukaisemman.

A Perustietoja vastaajasta

sukupuoli a) poika b) tyttö c) muu d) en halua vastata

luokka a) 3 b) 4 c) 5 d) 6

B Viihtyvyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri

	Kyllä	Ei
Tuletko mielelläsi kouluun?		
Tunnetko olosi turvalliseksi koulussa?		
Pystytkö kääntymään opettajan puoleen, jos sinulla on huolia koulussa?		
Koulussa jokainen saa olla oma itsensä ja ilmentää sukupuoltaan haluamallaan tavalla onpa hän tyttö, poika tai muunsukupuolinen.		

Avoim vastaus

--

C Opetus ja ohjaus

Vastaa seuraaviin väittämiin. Olet kuluneen vuoden aikana kokenut, että...

	Kyllä	ei
oppilaan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee häntä.		
oppilaan sukupuoli vaikuttaa opintosuoritusten arviointiin.		
opettajat asettavat erilaisia vaatimuksia oppilaan sukupuolesta riippuen.		
kaikkia kannustetaan yhtä paljon sukupuolesta riippumatta.		
opettajat sallivat tyttöjen ilmaista mielipiteitään tunneilla.		
opettajat sallivat poikien ilmaista mielipiteitään tunneilla.		
poikia rohkaistaan tekemään heitä itseään kiinnostavia oppiainevalintoja.		
tyttöjä rohkaistaan tekemään heitä itseään kiinnostavia oppiainevalintoja.		
poikia rohkaistaan tutustumaan myös perinteisesti naisvaltaisiin ammatteihin.		
tyttöjä rohkaistaan tutustumaan myös perinteisesti miesvaltaisiin ammatteihin.		

Avoin vastaus

D Oppikirjat ja muu opetusaineisto

Onko oppikirjoissa tai muissa opetusaineistoissa

	Kyllä	Ei
perinteisiä sukupuolirooleja noudattavia tekstejä tai kuvia?		
perinteisiä sukupuolirooleja rikkovia tekstejä tai kuvia?		
esimerkkejä sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä ja sateenkaariperheistä?		

Avoin vastaus

E Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä koulussa

Oletko viimeksi kuluneen vuoden aikana kokenut tai havainnut

	Kyllä	Ei
vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä?		
loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta?		
sosiaalisessa mediassa kuvia tai julkaisuja, jotka koit loukkaavaksi tai ahdistavaksi?		
epäasiallisia viestejä tai puheluja, jotka koit ahdistaviksi?		
lähentelyä tai fyysistä koskettelua, jonka koit epämiellyttäväksi tai ahdistavaksi?		
seksuaalisia ehdotuksia tavalla, jonka koit ahdistavana tai epämiellyttävänä?		
muuta, jonka olet kokenut sukupuoleen perustuvaksi tai seksuaaliseksi häirinnäksi?		

Jos vastasit johonkin kohdan E kysymykseen myöntävästi

	Kyllä	Ei
Kohdistuiko häirintä sinuun?		
Kerroitko häirintään syylistyneelle, että hänen tulisi lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi koettu käytös?		
Saatoitko häirintätapauksen koulun henkilökunnan tietoon?		
Syylistyikö häirintään toinen oppilas?		
Kuuluiko häirintään syylistynyt koulun henkilökuntaan?		

Jos kerroit häirinnästä jollekin koulun henkilökunnasta

	Kyllä	Ei
ryhtyikö koulu riittäviin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi?		
jatkuuko häirintä edelleen?		

Oletko itse koulussasi viimeksi kuluneen vuoden aikana

	Kyllä	Ei
syylistynyt kohdissa E.1. – E.7. esitettyihin tekoihin?		

Avoin vastaus (Tässä voit kertoa tarkemmin häirinnästä. Jos et ole kertonut koulun henkilökunnalle kohtaamastasi häirinnästä, tässä voit kertoa mikset. Tähän voit kirjoittaa myös nimesi ja luokkasi, jos haluat, että sinuun otetaan yhteyttä häirinnän vuoksi.)

F Muuta

	Kyllä	Ei
Oletko saanut tarpeeksi tietoa sukupuolten tasa-arvosta koulussasi?		
Oletko kokenut sukupuolestasi häitää koulussasi?		
Käyttäytyisitkö koulussa toisin, jos olisit toista sukupuolta?		
Onko koulusi tasa-arvoinen?		

Sukupuolten tasa-arvo toteutuu koulussamme seuraavista syistä hyvin/huonosti

--

Mitä muuttaisit koulussa, jotta sukupuolten tasa-arvo toteutuisi?

--

Millainen on tasa-arvoinen koulu?

--

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskeskustelun pohjaksi kysymyksiä 1-3-luokille

Avatkaa kysymykset oppilaille ja kirjatkaa vastauksia ylös. Kehittämistehtävä nousee sitten vastausten pohjalta.

1. Onko koulu tasa-arvoinen?

- Kohteleeeko opettaja samalla tavalla tyttöjä ja poikia?
- Kohtelevatko oppilaat toisiaan samalla tavalla sukupuolesta riippumatta?
- Suhtaudutko itse samalla tavalla tyttöihin ja poikiin?

2. Käyttäytyisitkö koulussa toisin, jos olisit toista sukupuolta?

- Voitko tehdä niitä asioita, joista pidät?
- Odotetaanko sinun tekevän asioita vain sen takia, että olet tyttö/poika/muunsukupuolinen oppilas?
- Vaikuttavatko muiden mielipiteet valintoihisi?
- Voitko olla oma itsesi koulussa?

3. Tunnetko olosi koulussa turvalliseksi?

- Tuletko mielelläsi kouluun?
- Missä/milloin ei tunne oloasi turvalliseksi?
- Pystytkö kertomaan opettajalle, jos sinua tai ystävääsi kiusataan?
- Onko sinulla koulussa eri sukupuolta olevia kavereita?
- Miten tyttöjen ja poikien ystävyyteen suhtaudutaan?

4. Millainen on mielestäsi tasa-arvoinen koulu?

- Mikä koulussasi erityisesti edistää tasa-arvoa?
- Onko sellaisia ongelmia, joihin voisit vaikuttaa omalla toiminnallasi?
- Toivoisitko muutoksia oppitunneille, välitunneille tai koulumatkoille?